

מנ"ל, ואדרבה, במשנה בס"מ נגעים מפורש דיצא וכו', עכ"ל
ע"ש. וא"כ צע"ג.

★ ★

אמנם אשכחנא ב"חתם סופר" בפ"ט דשבת (קלב.) שכ' ליישב לחינוך, דהנה יעו"ש בגמ' שכ' מתקיף לה רבינא אלא מעתה בקרבנות "מחוסרי כפרה" דכיון שהתורה הקילה בהם דהעני יכול להקריב ב' תורים או בני יונה לכן יש להכשיר בהם גם "פסולים אחרים", א"כ "זר" יהיה כשר להקריבם, ויהיה "אונן" כשר להקריבם אע"פ שבעלמא פסולים להקריב [וכברפ"ב דזבחים (טו: ע"ש)], ותי' הגמ' הא אהדריה קרא דהחזירתו התורה לכלל שאר הקרבנות שאין כשר אלא "ביום" וא"כ ה"נ אהדריה לענין שאר ה"פסולים". ויעו"ש בתוד"ה הא אהדריה וכו' שהקשה הא אהדריה קרא בכהן בפירושו, וא"כ מאי סד"א דיהיה זר כשר בהם, ולפי"ז הדק"ל דאייתר "ביום" ואפי' בשבת, וע"ש בתוס'. ויעו"ש ברשב"א שתירץ די"ל דהמ"ל דרק לכתחילה בעינן כהן, אך בדיעבד דליכא כהן לא יתעכב כפרתו, מדחס רחמנא עלה, עכ"ד הרשב"א ע"ש.

ויצו"ש בחת"ס שהק' לדפירש"י שם ד"ה מחוסרי וכו', דכזב וזבה ויולדת ומצורע אהדריה קרא "ביום", ש"מ לא אתיא מהדדי ואילו אהדריה "בחדא" אכתי הו"א דבאידיך חס רחמנא טפי, א"כ תיקשי בקרבן עולה ויורד דחס רחמנא יותר דאיתא נמי ב"דלי דלות" והתם "כהן" כתיב "וביום" לא כתיב, א"כ לרשב"א הנ"ל דהדורא דכהן לאו הדורא הוא, וכמוכח מהסוגיא שם, א"כ ליתכשר בלילה, וזה דבר הנמנע ולא לישתמיט בשום דוכתא דכשר "בלילה" להקריב קרבן "עולה ויורד", וצע"ג. וי"ל עפי"ד הגמ' בפסחים (ק"ח.) דעשיר ב"שורו" עני ב"שיו" וכו' ע"ש, ונמצא דבעולה ויורד שבא לכפר אין כאן חייס כלל, דאי נמי לא הוה מיייתי קרבן והיה מונח "לעונשו של הקב"ה", ג"כ היה הפרש בין עני לעשיר, ועל כן אי מיייתי קרבן ראוי "להפריש" ביניהם ואין כאן חייס. ואדרבה, בחטאת "קבוע" דחלב ודם הוא "חידוש" שלא הפריש הקב"ה בין עני לעשיר. אבל בעולה ויורד אין כאן "חייס", אבל במחוסר כיפורים מבואר בפ"ק דשבועות (ח.) דע"י הנגעים כבר איכפר ליה וקרבן הוי רק כדי "לאשתרוי בקדשים" והו"ל "כמקוה" לתרומה, ואין סברא לחלק בין עני לעשיר ואפ"ה "חס רחמנא" על העני, ולכן סד"א להקריבו "בלילה" וע"י

ובדכ' ד"מעלין בקודש ואין מורדין", הכי אשכחן ברפ"ד דברכות (כח.), וברפ"ב דשבת (כא:), ושם לקמן (ע"ט:), ובפ"ק דיומא (יב:), ושם (עג.), ובפ"ק דמגילה (ט.), ושם (כא:), ושם (כו:-כז.), ובהוריות (יב:), ובמנחות (לב.), ושם (לט.), ושם (צט.) ע"ש. וכן יעו"י ברמב"ם בה' תפילה (פי"א הי"ד), ובטושו"ע או"ח (ר"ס קנג) יעו"ש.

והנה יל"ע בדכ' דעני שהביא קרבן עשיר יצא, אי הוי לכתחילה, או רק בדיעבד ולכתחילה עליו להביא "קרבן עני" כדינו. והנה מדכ' רש"י דמסתמא יוצא בזה משום שמעלין בקודש, נראה דהוי לכתחילה להביאו, ואדרבה, תבוא עליו ברכה אם יביאנו, ודו"ק.

וכן יעו"י במשנה בנגעים (פי"ד מי"ב) שכ' מצורע עני וכו', ויעו"ש בר"ש שכ' בזה"ל, שהביא קרבן עשיר יצא, אפי' לכתחילה ותבוא עליו ברכה, ואידי דתנא סיפא "לא יצא" תנא רישא "יצא" עכ"ל הר"ש יעו"ש. וכן יעו"ש בפ"י הרא"ש שכ' כנ"ל, וז"ל, מצורע עני וכו' יצא, לכתחילה היה יכול להביא ותבוא עליו ברכה, ואגב סיפא דתני לא יצא קתני הכא "יצא", עכ"ל יעו"ש. וכ"כ ברע"ב שם ע"ש.

אולם יעו"י ב"חינוך" [מצ"ע קכג] גבי "קרבן עולה ויורד" שכתב בזה"ל, מדיני המצוה, שכל א' מארבעה חטאים אלה [טומאת מקדש, וקדשיו, ושבועת ביטוי, ועדות] מחייב עושהו להביא כשבה או שעירה כדין חטאת קבועה הידועה. ואינו נפטר בעוף או בקמח, אא"כ הוא "עני". ואם הוא עני והביא כשבה או שעירה לא יצא ידי חובתו. והטעם, לפי שאחר שריחם הקב"ה עליו ופטרנו בכך, אינו בדין שידחוק עצמו להביא ביותר ממה שתשיג ידו. ובזה יקנה כל "מבין עצה" לבלתי עשות "הוצאות" ביותר מהראוי לו לפי ממונו, כי בו סיבה לגזול את הבריות כשמבקש לימודו ואינו מוצא, עכ"ל החינוך.

אמנם צע"ג מדתנן במשנה בנגעים שם, וכ"ה בגמ' הכא, דיצא עי"ז ידי חובתו. וכן יעו"ש בהגהות המל"מ שג"כ תמה ע"ז וז"ל, לא ידעתי אנה מצא דין זה, ובס"מ נגעים תנן "עני שהביא קרבן עשיר יצא", וכ"כ הרמב"ם בספ"י דשגגות, וכ' הר"ש דאפי' לכתחילה מביא ותע"ב, עכ"ל המל"מ. וכן יעו"ש במנ"ח (אות יא) שתמה כנ"ל, וז"ל, ועני שהקריב קרבן עשיר לא יצא, ודבריו תמוהים